

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quęstio tertia. Vtrum essentialia attributa debeant appropriari aliquibus personis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

similitudinis. Nomen autem equalitatis aut similitudinis non significat primum (scilicet fundamentum) sic enim significat et similitudo albedinem quæ est eius fundamentum inter duos albos, quod nullus diceret. Mutaretur enim eius significatum quia mutetur frequenter similitudinis fundamentum. Sunt enim aliqui similes in nigredine sicut alii sunt similes in albedine. Nec significat extrema relata, ut de se patet, ergo nomen equalitatis directè significat tertium, scilicet ipsam habitudinem relationis. Alia tamen duo dar intelligere non sicut significata, sed sicut habentia habitudinem ad principate significatum.

4. HOC SYMPOSITO dicendum, quod equalitas quantum ad suum formale significatum dicitur positivè. Quod patet sic, omne quod est directè in prædicamento secundum rem, vel rationem, & non per aliam reductionem est positivum & non privativum. (Privationes enim & negationes sunt in prædicamentis solum reductione ratione habituum vel affirmationum) sed equalitas est directè in prædicamento relationis saltem secundum rationem cui sit relatio (licet rationis in divinis) ergo equalitas formaliter dicitur aliquid positivum, maior patet, quia est relatio vel aliquid aliud pertinens ad prædicamentum secundum rem vel secundum rationem non facit differentiam secundum positivum & privativum. Et ideo sicut illud quod dicitur relationem realem directè, vel rem alterius prædicamenti est formaliter aliquid positivum, sic illud quod dicitur directè relationem rationis vel relationem alterius prædicamenti est formaliter positivum, & idem est dicendum de extremo relationis sumpto concretè sub nomine relationis (ut equalitas) quia idem importatur formaliter per concretum & abstractum. Quantum autem ad fundamentum equalitatis dicendum est, quod positivus ipsum considerare, vel quantum ad illud quod est, & sic est aliquid positivum, & positivè dicitur, quia hoc est quantitas vel aliquid acceptum sub nomine quantitatis, vel positivus ipsum considerare sub formali ratione fundamenti equalitatis sit ratio unius, super unum enim in quantitate fundatur equalitas, ratio autem unius est ratio privativa, patet quia equalitas & equalitas dicitur privativè. Sed hoc non est formaliter, ut dicitur est. Verumtamen in hoc sensu loquitur Philo. 10. Metaph. quando dicitur quod equalitas opponitur magno & parvo privativè. Sic etiam diffinitur cum dicitur quod equalitas est quid positivum iuxta alterum, nec excedit, nec exceditur.

5. PER HOC patet responsio ad argumentum in oppositum.

6. ALIUD autem argumentum probat quod equalitas quantum ad illud quod dicitur formaliter dicitur positivè quod concedendum est.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum essentialia attributa debeant appropriari divinis personis.

Tho. 1. q. 39. ar. 7. & 8.

Ad secundum principale sic proceditur. Et videtur quod essentialia attributa non debeant appropriari divinis personis, quia equalitè communia sunt in divinis attributa essentialia sicut essentialia, sed essentialia nulli appropriantur, ergo nec essentialia.

2. Item prius est proprium, quod appropriat, quia appropriatum dicitur per similitudinem ad proprium, sed propria personarum non sunt priora essentialibus attributis, imò sunt secundum rationem posteriora, ergo essentialia attributa non possunt appropriari personis.

3. IN CONTRARIUM est quod dicit Aug. & Hilarius in littera.

4. RESPONSIÓ. Dicendum est primo quod appropriatio in divinis est possibilis. Secundo quod est utilis. Tertio reddetur ratio de appropriationibus diversis.

5. QVOD sit possibilis patet, non enim appropriatur nisi commune. Est enim appropriatum de communi, tractum ad proprium. Item ad omne commune appropriatur cuiuslibet, sed illud quod habet aliquam convenientiam cum proprio propter quod de communi trahitur ad proprium, si

est autem omnia attributa essentialia sunt communia omnibus personis, tamè quædam habent maiorem convenientiam cum proprio personæ quàm alterius propter quod illi personæ potest convenienter appropriari, & secundum hoc potentia quæ nominat principium appropriatur patri qui est primum principium. Sapientia verò quæ ad intellectum pertinet appropriatur filio qui procedit per modum intellectus, bonitas autem appropriatur Spiritui sancto, qui procedit per modum voluntatis, cuius obiectum est bonum, appropriatio ergo est possibilis & rationalis.

6. EST ETIAM utilis, quia per appropriata aliter qualiter manuducimur in cognitionem personarum hoc modo. Invenitur enim distinctio in attributis, & in personis, sed differenter, quia distinctio personarum est realis, distinctio verò attributorum est secundum rationem, & est nobis magis nota, & quantum per attributa sola ratione distincta non possumus sufficienter arguere distinctionem personarum, tamen inspicimus in appropriatis aliquam similitudinem propriorum, & sic per appropriata aliter manuducimur in notitiam personarum.

7. QVANTUM ad tertium notandum est quod alia est appropriatio secundum Hilari. alia secundum Aug. Hilarius enim appropriat æternitatem patri, speciem filio, usum Spiritui sancto. Ratio autem huius appropriationis est hæc, æternitas enim quia est mensura ex sua ratione caris principio appropriatur patri qui est principium non de principio. Species autem appropriatur filio quia species quandoque sumitur pro imagine, filius autem est imago patris ut prius dictum fuit. Vnus verò appropriatur Spiritui sancto, quia uti largè accipiendi est assumere aliquid in facultate voluntatis. Spiritus autem sanctus procedit per modum voluntatis, ideo, &c.

d. 28. q. 3.

8. Beatus autem Aug. appropriat unitatem patri, quia unitas est principium numeri, pater autem est principium divinarum originum. Ac equalitatem autem appropriat filio, quia equalitas importat unitatem respectu alterius. Est enim equalitas quod habet unam quantitatem cum alio, & ideo appropriatur filio qui est secunda persona in trinitate. Connexio autem importat unionem duorum per tertium & ideo appropriatur Spiritui sancto, qui procedit a patre & filio ut sunt unum.

9. Secundum hunc modum potest sumi illa appropriatio, Rom. 11. (Si tamè Apostolus intendit facere ibi aliquam appropriationem) quoniam ex ipso & per ipsum & in ipso sunt omnia. Hæc enim præpositio ex importat quandoque habitudinem causæ materialis, & sic non habet locum in divinis, quandoque habitudinem causæ efficientis quæ quidem convenit deo in ratione suæ potentie activæ, unde appropriatur patri sicut & potentia. Hæc autem præpositio per designat habitudinem formæ per quam agens agit sicut dicimus quod artifex agit per artem. Unde sicut ars & sapientia appropriatur filio ita & hoc quod est per ipsum. Hæc verò præpositio in denotat continentiam. Continet autem Deus res in quantum sua bonitate eas conservat & gubernat. Et ideo esse in quo appropriatur Spiritui sancto sicut & bonitas.

10. AD PRIMVM argumentum in oppositum dicendum est quod non simile est de essentialibus & de attributis essentialibus, quia essentialia ut essentialia est non habet maiorem convenientiam cum proprio unius personæ, quàm cum proprio alterius, & ideo non potest appropriari uni personæ magis quàm alii. Sed diversa attributa habent maiorem convenientiam cum proprio unius personæ quàm cum proprio alterius, ut visum fuit prius propter quod appropriantur magis uni quàm alteri.

11. Ad secundum dicendum quod in divinis nihil est prius aut posterius secundum rem, sed secundum rationem, & hoc modo quædam essentialia sunt priora propriis personarum, sed non dicuntur appropriata nisi ratione priorum, & sic sunt posteriora propriis personarum secundum rationem talis nominis, nec est inconueniens quod aliquid sit prius & posterius altero secundum rationem quantum ad diversas considerationes.

Sententia huius distinctionis. XXXII. in generali & speciali.

HIC oritur quæstio. Superius determinavit Magister de propriis & appropriatis personarum. Hic verò inquirat qualiter personæ diuine comparantur ad invicem